

FELJTONI

Hrvati doseljene strance općenito doživljavaju negativno, ali su prema katolicima otvoreniji

ZAGREB (IKA) 06.12.2025. / 21:37

Priljevom stanovništva iz raznih krajeva svijeta u Hrvatsku događaju se zamjetne promjene u društvu. Iz ankete u kojoj smo postavili deset pitanja saznajemo kako ih doživljavaju Hrvati.

Migracije su oblikovale naličje civilizacije tijekom čitave povijesti. Globalni procesi su ta gibanja pojačali naročito u posljednjem desetljeću. Intenzivno kretanje stanovništva dovelo je do ubrzanog miješanja kultura, mentaliteta, jezika, običaja, religioznosti itd. Ustaljene uloge se preispituju, a nagle promjene zahtijevaju i brzu reakciju svih dionika društva.

O reagiranju hrvatskog društva na dolazak stranaca u svoju sredinu može se, barem okvirno, saznati iz mrežne ankete koja je provedena u formi upitnika s ponuđenim odgovorima. Tijekom sedam dana provođenja sudjelovalo je 328 ispitanika. Ne radi se o reprezentativnom uzorku, a radi objektivnosti valja napomenuti i da je oglašavana putem Facebooka i Instagrama Hrvatske katoličke mreže, zbog čega je vjerojatno sudjelovalo više katolika od 80-ak posto koliko ih je registrirano na Popisu stanovništva 2021. To više će u analizi odgovori biti uspoređeni s naukom Katoličke Crkve. U obzir treba uzeti i da sudjelovanje, jer je provedeno na mreži, nije bilo ograničeno samo na Hrvatsku.

„U ovom trenutku u ljudskoj povijesti, obilježenom velikim migracijskim kretanjima, identitet nije sporedan problem. Oni koji migriraju prisiljeni su na neke promjene svojih najosebujnijih karakteristika i, sviđalo im se ili ne, čak su i oni koji ih dočekuju prisiljeni na promjene“, napisao je papa Franjo u [Poruci za 102. Svjetski dan migranata i izbjeglica](#) (2015.).

Prema rezultatima ankete čini se da se Hrvatima te promjene ne sviđaju.

Na temeljno pitanje, većina ispitanika odgovorila je da **prisutnost stranih radnika u Hrvatskoj** nije poželjna (60.7 %). Suprotnog je mišljenja 18.6 % ispitanika, a 20.7 % ih nije imalo stav.

Međutim, **prisutnost stranaca u našem okružju** je neminovna i već ostvarena. Većina na nju gleda negativno (58.5 %). Ravnodušnih je 29.6 %, a da je pozitivna smatra 11.9 % ispitanika.

strani radnici na Thompsonovom koncertu na Hipodromu / Foto: Emica Elvedji/PIXSELL

Strani radnici postali su nam susjedi osobito u većim sredinama i u njihovoj okolini, ali ni manja mjesta nisu iznimka. **Susrećući strance** gotovo polovina ispitanika osjeća nelagodu (49.4 %), a otprilike trećina (35.4 %) ih doživljava kao sve ostale. Znatželju stranci pobuđuju kod 11 %, a strah kod 4.2 % sudionika ankete.

Sociologija tumači da dominantna (etnička) skupina izražava negativne stavove i predrasude prema drugoj zbog bojazni od gubitka svoje društvene, ekonomske ili političke moći. Bez ulaženja u opravdanost takvih ocjena u ovom slučaju, činjenica je da smo „svi u istom čamcu“ kako je govorio papa Franjo. U [Pastoralnim smjernicama za međukulturalne migracije](#) Dikasterija za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja se pak upozorava da „negativna percepcija migranata i izbjeglica stoji na putu iskrenog primanja mnoge ranjive braće i sestara u hodu“.

S obzirom na to anketom su provjerena **očekivanja domaćina od doseljenika**. Uvjerljivo dvotrećinska većina smatra da bi po dolasku u našu zemlju trebali čuvati svoje, a poštivati naše (68.9 %). Za potpunu prilagodbu stranaca našoj kulturi izjasnilo se 30.5 %, a da to uopće nije važno misle samo dvije osobe.

braća Christian i Austin Malietoa-Brown – članovi klape Samoana s Novog Zelanda / Foto: Grgo Jelavic/PIXSELL

Hrvatska se kultura, kao i čitava europska, razvila na kršćanskim načelima. Ona su stoljećima srasla s hrvatskim narodom i postala dio njegovoga identiteta. To je napose došlo do izražaja u kriznim trenutcima, kada je opstanak naroda pod hrvatskim imenom bio ugrožen. „Katolička Crkva očuvala je biće i koheziju hrvatskog naroda. Očuvala je i stvarala naš identitet i zato je ta uloga jedinstvena i nezamjenjiva“, kako je rekao predsjednik Vlade RH prilikom [posjeta Rimu 5. prosinca](#).

Budući da je Hrvatska većinski katolička zemlja, ispitanici su mogli odgovoriti da **od stranaca koji nisu katolici očekuju**: da zadrže svoju vjeroispovijest (39.9 %), da prihvate katoličku vjeru (35.4 %) ili da im je svejedno (24.7 %). Ti rezultati nisu u skladu s Isusovim misijskim nalogom učenicima nakon uskrsnuća: „Idite zato i učinite sve narode mojim učenicima krsteći ih u ime Oca i Sina i Svetoga Duha“ (Mt 28, 19).

Percepcija tog poslanja danas se promijenila: „U suvremenom društvu, kojem migracije doprinose čineći ga sve više multietničkim, interkulturalnim i multireligijskim, kršćani su pozvani suočiti se s bitno novim i temeljnim poglavljem misionarskog zadatka: misionarstvom u zemljama duge kršćanske tradicije“, piše u [Uputi Erga migrantes caritas Christi](#) (Kristova ljubav prema migrantima) Papinskog vijeća za pastoral selilaca i putnika iz 2004. Na tom se tragu među [prijedlozima i poticajima](#) Teološko-pastoralnog seminara za svećenike Đakovačko-osječke nadbiskupije, održanog u rujnu o temi „Pastoralni odgovor Crkve na migracije“ navodi:

“**Migranti su također poticaj svim vjernicima da postanu svjesniji vlastitog dostojanstva i poslanja: naviještati Krista onima koji ga još**

ne poznaju te pokazati da vjera nadilazi granice rase, kulture i naroda.

Među došljacima u Hrvatskoj, većinom s Filipina, ima i katolika. Dikasterij za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja je u navedenim smjernicama posvijestio da se migranti „trebaju smatrati ne samo primateljima pastoralne skrbi Crkve, nego i stvarnim suradnicima njezina poslanja. Dok Crkva nastoji ublažiti poteškoće s kojima se susreću živeći svoje opredjeljenje za Krista u novom okružju, osobito u početnoj etapi integracije, njih to potiče da se uključe u život i poslanje Crkve.“

No, među ispitanicima ima onih koji smatraju da se **pridošli katolici trebaju** okupljati isključivo u zajednicama svojih nacionalnosti (9.2 %). Više ih ipak smatra da se trebaju potpuno uključiti u naše župne zajednice (34.1 %). Većina (56.7 %) je za kombinaciju obaju. Takvo iskustvo ima i Crkva u Hrvata koja je našim iseljenicima bila oslonac u stranom svijetu. Tako su imali mjesto gdje mogu njegovati svoj jezik, običaje i vezu s rodnom krajem, postupno se uključujući u život domaće partikularne crkvene zajednice.

Sv. Ivan Pavao II. prepoznao je da su se vjernici seljenjem ponekad „našli u uvjetima koji su ugrožavali njihovu vjeru“ te nisu koristili uobičajenu pastoralnu skrb u određenoj zemlji. Zato je istaknuo potrebu stabilne, personalizirane i zajedničke skrbi za duše, ponajprije u liku svećenika istoga jezika i preko namjenski organiziranih struktura, „sve do njihovog uključivanja u mjesnu Crkvu, kada će biti u mogućnosti iskoristiti redovnu službu svećenika na području župe u kojoj žive“.

Taj proces može potrajati, primjerice zbog toga što strani radnici u Hrvatskoj nemaju obvezu poznavanja hrvatskog jezika, a u današnje vrijeme tehnologija preskače mnoge korake kojima bi se učenje jezika odvijalo praksom.

strani radnici na misi u Rijeci na Veliki četvrtak / Foto: Nel Pavletic/PIXSELL

Crkva je po svojoj naravi katolička (opća, univerzalna), te su svi vjernici na cijelom svijetu, kao dio toga mističnoga Tijela, pozvani biti dionici zajedničkih slavlja gdje god se nalazili. **Koliko se strani vjernici integriraju u domaće zajednice** u određenoj mjeri otkriva podatak o njihovoj viđenosti u našim crkvama.

Redovito ih primjećuje samo 5.1 % sudionika ankete. Većina (54 %) ih viđa ponekad, a znatan udio (40.9 %) nikada. Iako je savjest moralna jezgra pojedinca, zbog činjenice da je svatko odgovoran za svoga bližnjega, ovi bi podatci trebali potaknuti članove Crkve u Hrvatskoj na preispitivanje o pristupu pridošlicama kojima nije potrebna prva evangelizacija.

Kao dva cilja u služenju migrantima u vodiču Reda manje braće (OFM) se navodi:

- „Poticati osobnu i društvenu dobrodošlicu prema imigranatima, radeći na izgradnji cjelovitog društva u kojem svaka osoba i svaka društvena skupina može imati svoj vlastiti prostor.“
- „Ponuditi imigrantima ono najdragocjenije što imamo: Evanđelje, njegovu poruku i njegove vrijednosti. To podrazumijeva: pratiti u vjeri katoličke imigrante, raditi na ekumenskom i međureligijskom dijalogu, te posvjedočiti svoju vjeru ravnodušnima (prvi navještaj).“

U kojoj je mjeri stav otvorenosti koji se pritom podrazumijeva prisutan kod domaćih vjernika odražava pitanje **kako bi se trebali odnositi prema strancima koji dolaze u katoličke crkve**. Da ih treba pozdraviti u prolazu mišljenje je 45.2 % ispitanika, a da im

treba otvoreno prići njih 42.4 %. Jedanaest posto ih je za promatranje s distance, a za izbjegavanje svega 1.5 %.

Prema ovim je odgovorima primjetan veoma različit stav prema strancima katolicima u odnosu na percepciju stranaca u Hrvatskoj općenito.

Što se tiče konkretnog djelovanja, papa Franjo je u [Poruci za 105. Svjetski dan migranata i izbjeglica](#) (2019.) napisao da se „odgovor na izazove koje postavljaju suvremene migracije može se sažeti u četiri glagola: prihvatiti, zaštititi, promicati i integrirati“.

Pritom su programi Crkve, upozorio je Dikasterij za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja u [Pastoralnim smjernicama o interno raseljenim osobama](#), često usredotočeni na materijalne potrebe a zanemaruju važnost vjerske i duhovne dimenzije za otpornost i osnaživanje raseljenih ljudi. „Ova je dimenzija bitna za cjeloviti ljudski razvoj koji bi trebao biti krajnji cilj svakog programa koji se obraća raseljenima“, dodaje se.

plakat u Zagrebu usmjeren prema stranim radnicima / Foto: Marko Seper/PIXSELL

Što konkretno Crkva u Hrvatskoj treba osigurati strancima, pastoral u užem smislu ili više od toga, ispitanici su u anketi mogli odgovoriti označavajući do tri ponuđena odgovora.

Gotovo 80 % ukupnih odgovora u otprilike istom omjeru se redom odnosilo na: tečaj hrvatskoga jezika, integraciju u župne zajednice i pastoral na njihovom jeziku. Odgovor koji je uključivao psihosocijalnu pomoć i zdravstvenu skrb dobio je nešto više od desetine glasova. Nešto više od sedam posto dobila je pravna pomoć radi zaštite dostojanstva i ostvarivanja prava. Kao najmanje potrebna među ponuđenima označena je materijalna pomoć.

Suvremene migracije za Crkvu su kako izazov tako i prilika, što se ističe u brojnim dokumentima. Papa Franjo je u [Poruci za 107. Svjetski dan migranata i izbjeglica](#) (2021.) napisao:

“**U susretu s različitostima stranaca, migranata, izbjeglica i u međukulturalnom dijalogu koji iz toga može proizići, dana nam je mogućnost da rastemo kao Crkva, da se međusobno obogaćujemo.**”

„Smatrajući svaku priliku za susret s migrantima i izbjeglicama u potrebi kao priliku za susret sa samim Isusom Kristom (usp. Mt 25, 35) katoličke zajednice pozvane su razumjeti i cijeniti prilike koje migranti nude da bi unijeli nov život u njihove zajednice i rasli u cijenjenju drugih, slavljenjem živahnih liturgija koje poštuju različite kulturne tradicije“, nadovezao se nadležni dikasterij.

Vide li Hrvati u dolasku stranih katolika radnika više izazov ili priliku može se iščitati iz posljednjeg anketnog pitanja o njihovom utjecaju na naše društvo.

Označavajući do tri odgovora ispitanici su se najviše odlučili za dva odgovora – da mu mogu posvijestiti vlastitu vrijednost te da ga mogu učiniti tolerantnijim. Oba su dobila po gotovo petinu svih glasova. Slijede dva odgovora s po približno 15 % glasova: da mu mogu osnažiti vjeru te da mu mogu razvodniti identitet.

Odgovor da stranci mogu hrvatsko društvo obogatiti svojom tradicijom dobio je 11 % glasova, a tri manje da na njega ne mogu nikako utjecati. Najmanje glasova, po otprilike šest posto dobili su odgovori da ga mogu demografski obnoviti i gospodarski unaprijediti.

Iako većinu novopridošlih stanovnika čine ekonomski migranti, Hrvati njihov utjecaj na svoje društvo više procjenjuju sociološki negoli ekonomski. Hoće li se uklopiti u društvo ili neće ovisi o mnogim čimbenicima, što će se u budućnosti pokazati. Međutim, djelovati se ne može sutra nego danas. U našoj, većinom kršćanskoj, Domovini, Crkva ima priliku dati veliki doprinos. S obzirom na stvarnost na koju migracije utječu više nego prije, taj zadatak je dobro izražen u Uputi *Kristova ljubav prema migrantima*:

„S velikim poštovanjem i pažnjom prema tradicijama i kulturama migranata, mi kršćani smo pozvani svjedočiti evanđelje ljubavi i mira u našim odnosima s njima, te im također izričito navješćivati Božju Riječ da bi se i na njima ostvario Gospodinov blagoslov, obećan Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka.“

Autor: Filip Vrbanić (filip.vrbanic@hkm.hr)

Tekst je dio novinarskoga projekta „Pastoral stranih vjernika u Hrvatskoj: Tihi oslonac tisućama u potrazi za boljim životom“, objavljen u okviru Programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz navođenje izvora.

[Uvijek je Drugi taj koji nam pomaže da si postavljamo pitanja o sebi](#)

[Uvoz stranaca i/ili povratak dijaspore kao odgovor na demografsko pitanje \(2/2\)](#)

[Uvoz stranaca i/ili povratak dijaspore kao odgovor na demografsko pitanje \(1/2\)](#)

[Primjer otvorenosti i dobrodošlice strancima u Zagrebu](#)

[Potruga za boljim životom dovela ih do Hrvatske – jesu li katolici strane radnike dočekali spremni?](#)

[List of Catholic churches in Croatia with Holy Mass in English and other languages](#)

AEM

anketa

Filip Vrbanić

Hrvati

integracija

istraživanje

katolici

Katolička Crkva

migracije

migranti

otvorenost

pastoral migranata

pastoral stranaca

upitnik